

14 Särskild premieskatt för grupplivförsäkring m.m.

14.1 Författningar m.m.

Lag (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m., prop. 1990/91:54, SkU 1990/91:10.

Lagändringar

SFS 1992:1494	ändr. 4–6 §§ prop. 1992/93:50, FiU 1992/93:1, SkU 1992/93:18, 1992/93:158
SFS 1993:490	”RSV” byts mot ”beskattningsmyndigheten” prop. 1992/93:196, SkU 1992/93:28
SFS 1994:1925	ändr. 4–6 §§ prop. 1994/95:25, 1994/95:122, FiU 1994/95:1, SkU 1994/95:16
SFS 1996:1070	ändr. 4–6 §§ prop. 1995/96:209, SfU 1996/97:4
SFS 1997:942	ändr. 4–6 §§ prop. 1997/1998:1, FiU 1997/98:1
SFS 1999:1269	ändr. 3 § prop. 1999/2000:2, SkU 1999/2000:2
SFS 2002:413	upph. 8 §; ändr. 7, 9 §§ prop. 2001/02:127, SkU 2001/02:27

14.2 Allmänt

En särskild premieskatt ska betalas för fri grupplivförsäkring. Syftet med denna skatt är att åstadkomma en neutral skatte- och avgiftsmässig behandling av olika s.k. avtalsförsäkringar. Av-

gångsbidrag (AGB) och avgångsersättning (AGE) och andra motsvarande ersättningar enligt kollektivavtal är skattepliktig inkomst av tjänst. Utfallande belopp från avtalsgruppsjukförsäkring (AGS) och från trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA) är också skattepliktiga, som inkomst av tjänst eller i förekommande fall av näringsverksamhet. Beträffande tjänstegrupplivförsäkring (TGL) eller motsvarande har en annan beskattningsmetod valts, nämligen den särskilda premieskatten. Utfallande belopp från sådan försäkring inkomstbeskattas däremot inte och en anställd beskattas inte för den förmån det är att arbetsgivare betalar premie på sådan försäkring.

TGL tecknas av arbetsgivare till förmån för anställda eller av näringsidkare för egen del. Skattskyldiga till särskild premieskatt är försäkringsgivarna. Det förekommer att arbetsgivare i stället för att teckna försäkring betalar ut ersättning som motsvarar den ersättning som skulle ha fallit ut enligt TGL. I dessa fall är arbetsgivarna skattskyldiga till särskild premieskatt. Utbetalningen är inte heller i detta fall inkomstskattepliktig. Om försäkring motsvarande TGL tecknas hos försäkringsgivare utomlands är arbetsgivaren eller näringsidkaren skattskyldig, inte försäkringsgivaren.

Förmånerna av fri grupplivförsäkring tillkommer de flesta arbetstagare och andra yrkesverksamma. Försäkringen är utformad så att ersättning kan utges till efterlevande vid dödsfall. Ersättning kan utbetalas i form av begravningshjälp, grundbelopp och barnbelopp. Omfattningen av försäkringsskyddet varierar beroende på om skilda förutsättningar uppfylls enligt villkoren. Förmånen kan ha sin grund i kollektivavtal eller annat avtal. Vissa arbetsgivare, t.ex. staten, betalar ut motsvarande ersättning utan bakomliggande försäkring. Även egenföretagare har möjlighet att teckna försäkring avseende tjänstegruppliv.

14.3 Beskattningsunderlag

Särskild premieskatt ska enligt 1 § LPG betalas på premie för grupplivförsäkring och för utgivet belopp som motsvarar ersättning på grund av sådan försäkring.

14.4 Skattskyldiga

Skattskyldig är enligt 2 § LPG svenska försäkringsföretag, utländska försäkringsföretag i fråga om verksamhet som drivs här i landet, arbetsgivare och näringsidkare, samt staten (3 §).

14.5 Förutsättningar för skatteplikt

14.5.1 Försäkringsföretag

Enligt 3 § första stycket LPG föreligger för försäkringsföretag skatteplikt för premie för grupplivförsäkring i den mån förmånen av försäkringen enligt 11 kap. 19 § eller 15 kap. 9 § IL inte ska tas upp som intäkt eller premien enligt 16 kap. 25 § samma lag ska dras av.

Såväl grupplivförsäkring som grundas på kollektivavtal mellan en arbetsgivarorganisation och en arbetstagarorganisation som s.k. individuell av arbetsgivare betald grupplivförsäkring omfattas av bestämmelsen.

Den närmare innebörden av bestämmelsen är enligt prop. 1990/91:54 s. 321 att premie för sådan grupplivförsäkring som inte väsentligt skiljer sig från vad som gäller för statligt anställda omfattas av skatteplikt.

Om försäkringsskyddet i en TGL-försäkring är väsentligt förmånligare än vad som gäller för statens anställda är försäkringsföretaget inte skattskyldigt till särskild premieskatt för den del av premien som avser den del av försäkringsskyddet som är förmånligare än det som staten erbjuder sina anställda. Denna ”överskjutande del” av försäkringsskyddet, som inte belastas med den särskilda premieskatten, är emellertid skattepliktig löneförmån för de berörda anställda (11 kap. 19 § IL). Näringsidkaren har inte rätt till avdrag för en sådan ”överskjutande del” (16 kap. 25 § IL).

14.5.2 Staten

För staten föreligger enligt 3 § andra stycket LPG skatteplikt för belopp som, utan att försäkring tecknats, betalas ut i ersättning enligt avtal som motsvarar försäkringsavtal som avses i första stycket (se avsnitt 14.5.1).

Skatteplikt föreligger således i den mån förmånen av försäkringen inte utgör skattepliktig intäkt enligt bestämmelserna i 11 kap. 19 § IL.

Ersättningar från statens tjänstegruppliv betalas ut av Statens Pensionsverk, SPV. Skattskyldigheten enligt LPG inträder när SPV betalar ut ersättning oavsett om denna bekostas med premier enligt förordningen (1997:908) om premier för statens avtalsförsäkringar eller som SPV förskotterar ersättningen för sådana arbetsgivares räkning som enligt särskilda bestämmelser själva ska svara för kostnaderna för utbetald ersättning i stället för att betala premier till SPV.

14.5.3 Annan arbetsgivare

För annan arbetsgivare än staten föreligger enligt 3 § tredje stycket LPG skatteplikt för belopp som utan att försäkring tecknats betalas ut i ersättning, i den mån ersättningen utgår enligt villkor och med belopp som i huvudsak motsvarar utbetalning av staten enligt andra stycket (se avsnitt 14.5.2).

14.5.4 Utländska grupplivförsäkringar

För arbetsgivare och näringsidkare föreligger enligt 3 § fjärde stycket LPG skatteplikt för premie för grupplivförsäkring som meddelats i en utomlands bedriven försäkringsrörelse i den mån betalning av premie på motsvarande försäkring till svenskt försäkringsföretag hade föranlett skatteplikt för det svenska försäkringsföretaget enligt första stycket (se avsnitt 14.5.1).

14.6 Skattepliktens inträde, beskattningsunderlag och skattesats

Bestämmelser om skattepliktens inträde, beskattningsunderlag m.m. finns i 4–6 §§ LPG.

14.6.1 Försäkringsföretag

För försäkringsföretag som avses i 3 § första stycket LPG (se avsnitt 14.5.1) inträder skatteplikt enligt 4 § när premie tas emot.

Beskattningsunderlaget utgörs av 95 procent av mottagen premie.

Skatten är 45,00 procent av underlaget.

Om ett försäkringsföretag för visst år tagit ut för hög preliminär premie ska beskattningsunderlaget, enligt 4 § andra stycket, för nästföljande år sättas ned med belopp som motsvarar för högt uttagen premie. De fall som avses är exempelvis sådana där det visar sig att den preliminärt bestämda årslönesumman för en viss arbetsgivare och som legat till grund för debiteringen varit för hög. I första hand sätts beskattningsunderlaget ned för den redovisningsperiod som inträder närmast efter det att försäkringsföretaget gjort slutavräkning. Om beskattningsunderlaget för den redovisningsperioden inte räcker till för nedsättningen blir påföljande redovisningsperioder aktuella, se prop. 1990/91:54 s. 322.

14.6.2 Staten och andra arbetsgivare

För staten och andra arbetsgivare som, utan att försäkring tecknats, betalar ut ersättning som motsvarar ersättning på grund av grupplivförsäkring (se avsnitten 14.5.2–3) inträder skatteplikt vid utbetalning.

Beskattningsunderlaget utgörs av utbetalt belopp.

Skatten uppgår till 81,83 procent av underlaget.

14.6.3 Utländska grupplivförsäkringar

För arbetsgivare eller näringsidkare som betalar premie för grupplivförsäkring som meddelats i en utomlands bedriven försäkringsrörelse (se avsnitt 14.5.4) inträder skatteplikt vid betalning av premien.

Beskattningsunderlaget utgörs av 95 procent av betald premie.

Skatten uppgår till 81,83 procent av underlaget.

14.7 Förfarandet vid beskattningen

Enligt 7 § LPG finns regler om förfarandet vid beskattningen i SBL.

14.8 Redovisningsperiod

En dispensmöjlighet avseende redovisningsperiod har införts i 9 § LPG. Bestämmelsen innebär att beskattningsmyndigheten, om det behövs med hänsyn till uppbörden av den särskilda premieskatten, kan medge att skattskyldig får tillämpa annan redovisningsperiod än vad som avses i 10 kap. 14 § SBL.